

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อฉลากโภชนาการของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีระเบียบการศึกษาดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตประชากร

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาจากประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 201,360 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2548) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ซึ่งใช้สูตรของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับให้เกิด 5% ($e=0.05$) จากระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และจะทำการเก็บข้อมูลโดยสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience sampling) ณ สถานที่ต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้า หอพัก สถานที่ราชการ บริษัทเอกชน มหาวิทยาลัย ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาทัศนคติที่มีต่อฉลากโภชนาการของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมุ่งศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจ ความพึงพอใจ และแนวโน้มพฤติกรรมในการใส่ใจต่อฉลากโภชนาการในการพิจารณาตัดสินใจเลือกซื้อและเลือกบริโภคอาหาร ได้แก่ ความหมายของฉลากโภชนาการ ประโยชน์ของฉลากโภชนาการต่อผู้บริโภค รูปแบบของฉลาก วิธีการอ่านฉลากโภชนาการ ความสนใจและความคิดเห็นที่มีต่อฉลากโภชนาการ

วิธีการศึกษา

การรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแจกแบบสอบถามตามสถานที่ต่างๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้า หอพัก สถานที่ราชการ บริษัทเอกชน มหาวิทยาลัย ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีข้อจำกัดคือกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 50 ปีมีจำนวนค่อนข้างน้อยและมักจะไม่สนใจกรอกแบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่า

ปริญญาโทก็มีจำนวนค่อนข้างน้อย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่กระจายไม่มาก อาจมีผลต่อค่าไคร้สแควร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันของข้อมูล

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมโดยทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสารอื่นๆ และการค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเตอร์เน็ต

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อฉลากโภชนาการของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อฉลากโภชนาการ ด้านความรู้ความเข้าใจ

ตอนที่ 3 ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อฉลากโภชนาการ ด้านความรู้สึก ความพึงพอใจ

ตอนที่ 4 ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อฉลากโภชนาการ ด้านพฤติกรรมการพิจารณาตัดสินใจเลือกซื้อและเลือกบริโภคอาหารในภาชนะบรรจุปิดสนิท และความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับฉลากโภชนาการ

กระบวนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมาย และวางแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทำ Pre-test กับผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยทดลองแจกแบบสอบถามกับผู้บริโภคในมหาวิทยาลัยและบริษัทเอกชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจำนวนหนึ่ง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง
4. ปรับปรุงแบบสอบถามโดยปรึกษากับประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และผู้เชี่ยวชาญ
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ทักษะของผู้บริโภคที่มีต่อฉลากโภชนาการ ด้านความรู้ความเข้าใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 3 ทักษะของผู้บริโภคที่มีต่อฉลากโภชนาการ ด้านความรู้สึก ความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 4 ทักษะของผู้บริโภคที่มีต่อฉลากโภชนาการ ด้านพฤติกรรมและความคิดเห็น เพิ่มเติมเกี่ยวกับฉลากโภชนาการ ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันของข้อมูลทั่วไปกับทัศนคติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และไคสแควร์ ซึ่งถ้าค่าความถี่ที่คาดหวังน้อยกว่า 5 ไม่ควรใช้ค่าไคสแควร์เป็นสถิติในการวิเคราะห์ ดังนั้นจึงทำการยุบรวมช่วงความถี่ของอายุและการศึกษา (วัฒนา สุนทรชัย, 2543)

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

1. ผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของผู้บริโภค ดังนี้ (ล้วน สายยศ, 2539)

ถ้าตอบถูก 75% - 100% หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจมาก

ถ้าตอบถูก 50% - 74% หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง

ถ้าตอบถูกต่ำกว่า 50% หมายถึง ไม่มีความรู้ความเข้าใจ

ใช้การประเมินคำตอบที่ได้รับจากคำถามในแบบสอบถาม คำถามส่วนแรกมีคำตอบให้เลือก ถ้าตอบถูกได้ข้อละ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน ส่วนหลังให้ตอบว่าใช่ หรือ ไม่ใช่ ถ้าตอบถูกได้ข้อละ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน และนำมาประเมินผลจากจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่สามารถตอบแบบสอบถามได้อย่างถูกต้อง

2. ผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของระดับความคิดเห็น ดังนี้ (บุญส่ง นิลแก้ว, 2541)

การให้คะแนนคำถามวัดทัศนคติทางบวก มีดังนี้

ระดับความรู้สึก/ความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1

คะแนนที่ได้ นำมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ย} = [(5 \times \text{ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง}) + (4 \times \text{เห็นด้วย}) + (3 \times \text{ไม่แน่ใจ}) + (2 \times \text{ไม่เห็นด้วย}) + (1 \times \text{ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง})] \div \text{จำนวนทั้งหมด}$$

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นทางบวก มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	จัดอยู่ในระดับความรู้สึก/ความคิดเห็น
4.50 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	เห็นด้วย
2.50 – 3.49	ไม่แน่ใจ
1.50 – 2.49	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.49	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การให้คะแนนคำถามวัดทัศนคติทางลบ มีดังนี้

ระดับความรู้สึก/ความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

คะแนนที่ได้ นำมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ย} = [(5 \times \text{ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง}) + (4 \times \text{ไม่เห็นด้วย}) + (3 \times \text{ไม่แน่ใจ}) + (2 \times \text{เห็นด้วย}) + (1 \times \text{เห็นด้วยอย่างยิ่ง})] \div \text{จำนวนทั้งหมด}$$

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นทางลบ มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย	จัดอยู่ในระดับความรู้สึก/ความคิดเห็น
4.50 – 5.00	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	ไม่เห็นด้วย
2.50 – 3.49	ไม่แน่ใจ
1.50 – 2.49	เห็นด้วย
1.00 – 1.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้า เก็บข้อมูลตั้งแต่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2548 จนถึง เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 รวมระยะเวลาศึกษาข้อมูล 4 เดือน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved